

Mortaka

Abdulkadir Hazman

Mor taka aslında bir zamanlar denizler de yük taşımak için yapılmış büyükçe ahşap teknelerin mor renklisine verilen addır. Bu adla yayınlanan bir de şiir dergisi bulunmaktadır, fakat ne hikmetse bizim Tepecik semtine geçmişte bu ad yakıştırılmış olmasına rağmen, Alman kulesinin bulunduğu höyük nedeniyle bu semte Tepecik denmesi daha doğru ve mantıklıdır. Tepecik yerine bir zamanlar Kemer denmesini ve şimdilerde de Yeni şehir denmesinin zoraki ve yapmacık olduğu, zaten o bölgede yaşayanlar tarafından da bu yeni isimlerin fazlaca kullanılmamasından da anlaşılmaktadır.

İzmir de Tepecik deyince duracaksın, o Höyük var ya o höyük neler saklıyor kafasının içinde bir bilerseniz. Beklide 8500 yıllık tarihten bahsettiğimiz İzmir'i daha da eskilere götürecektir. Zafer Derin hocamızın ve Orhan Beşikçi'nin çabaları umarım boşa gitmez.

Tepecik denince herkesin aklına 19 yy. Başlarında Vali Rahmi Bey (Evrenosoğlu Rahmi Aslan) kurduğu Genelevi gelir, bu gün genelevinin sokaklarında bulunana tarihi evler bir dönem zengin Alman, Fransız ve Hollandalı ailelere aitti. Döneminin en güzel mimari örneklerine sahip bu yapıları savaş nedeniyle terk edenlerin yerine Türkler yerleştirilerek genelevi olarak işletilmesine izin verildi. Genelevleri önce Türkler çalıştırırken daha sonraları Alsancak'ta ki randevu evi çalıştıran Rumlar ele geçirdi, Mütareke yıllarında bir kez daha el değiştiren genelevi 2000'li yıllarda 350 çalışan genel kadınıyla Türkiye'nin İstanbul'dan sonra ikinci büyük geneleviydi. Fakat son yıllarda sokaktaki fuhuş un artmasıyla bu parlak dönemini geride bıraktı.

Tepecik genelevi kadınları 1969 yılında "Dükânlar Kapalı" eylemleriyle İzmir'e gelen 6 Filo askerlerini içeri almayarak ilk Anti-Emperyalist eylemi gerçekleştirdiler. Yine Tepecik genelevi kadınları 1995 yılında Türkiye'de bir ilki gerçekleştirerek Greve gitmiş ve sorunlarını ülke çapında dile getirmişlerdir.

Genelevin gölgesinde kalan, Tepecik höyüğünden Kadife kaleye uzandığı söylenen tüneller, her biri ayrı mimari zenginlikte olan tarihi evler, kervan köprüsü, yıkık kilisesi, uyuz hamamı, Türkiye'nin ilk Frengi ve Emraz-ı Zühreviye hastanesi, kemer karakolu ve tren istasyonu gibi İzmir tarihinin önemli yapıları boynu bükük bir şekilde ortaya çıkarılıp, tanıtılmayı beklemektedir.

Tenekeli mahallesi ve hamam sokağındaki renkli yaşamıyla hep gündemde olan bu bölgede araştırılması ve incelenmesi gereken diğer bir olguda, Osmanlının son dönemlerinde çok zengin olan Almanların, Hollandalıların, Fransız ve Türklerin yaşadığı bu bölgeye yerleşen balkan göçmenleri ve daha sonraları ise romanların

gelmesidir. Bu göç hareketliliğini incelenmesi İzmir'in yakın tarihi hakkında toplum bilimcilerine önemli veriler kazandıracığı inancındayım, kim bilir beklide bu inceleme sonucunda elde edilecek veriler Kordon boyunda ve Mithat paşa caddesinde özellikle mütareke yıllarında nasıl mülk sahibi oldukları belli olmayanlarında durumunu da aydınlatır. **Ne dersiniz?**